

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ จะนำเสนอผลการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ว่าด้วย สรุปผลการวิจัย เป็นการกล่าวถึง ผลที่ได้จากการนำเอาตัวแปรต่างๆ ที่กำหนดไว้ มาหาค่าความสัมพันธ์กันโดยใช้วิธีการทางสถิติ

ส่วนที่ 2 ว่าด้วย อภิปรายผล เป็นการนำเอาผลของการวิจัยที่ได้มาวิเคราะห์หาสาเหตุว่า เพราะเหตุใด ผลการวิจัยจึงได้ออกมาเช่นนั้น

ส่วนที่ 3 ว่าด้วย ข้อเสนอแนะ เป็นการตั้งข้อสังเกตของผู้วิจัยที่ต้องการจะให้ผู้ที่มีความสนใจหรือมีส่วนเกี่ยวข้องกับการวิจัยในครั้งนี้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการทำวิจัยครั้งต่อไป โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ ข้อเสนอแนะเชิงพัฒนา และ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

ส่วนที่ 1 ว่าด้วย สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถสรุปผลการทดสอบสมมติฐานต่างๆ ในการวิจัย ได้ดังนี้

สมมติฐาน	Chi-Square	Significance	ผลการทดสอบ
1. กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุมาก มีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย น้อยกว่ากรรมการบริหาร			

สมมติฐาน	Chi-Square	Significance	ผลการทดสอบ
องค์กรบริหารส่วนตำบลที่มีอายุน้อย	1.55	0.67	ไม่สัมพันธ์
2. กรรมการบริหารองค์กรบริหารส่วนตำบลที่มีการศึกษาสูง มีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย มากกว่ากรรมการบริหารองค์กรบริหารส่วนตำบลที่มีการศึกษาค่ำ	1.97	0.58	ไม่สัมพันธ์
3. กรรมการบริหารองค์กรบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้มากมีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย มากกว่ากรรมการบริหารองค์กรบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้น้อย	1.89	0.59	ไม่สัมพันธ์
4. กรรมการบริหารองค์กรบริหารส่วนตำบลที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมจำนวนมาก มีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย มากกว่ากรรมการบริหารองค์กรบริหารส่วนตำบลที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมจำนวนน้อย	1.98	0.58	ไม่สัมพันธ์

สมมติฐาน	Chi-Square	Significance	ผลการทดสอบ
<p>5. กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมาก มีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยมากกว่ากรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลน้อย</p>	0.08	0.77	ไม่สัมพันธ์
<p>6. กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความเห็นด้วยกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากมีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยมากกว่ากรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความเห็นด้วยกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้อย</p>	0.00	0.97	ไม่สัมพันธ์

ผลจากการทดสอบ สรุปได้ว่า ไม่มีตัวแปรที่กำหนดไว้ในสมมติฐานตัวหนึ่งตัวใด ที่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนที่ 2 ว่าด้วย อภิปรายผล

จากการทดสอบสมมติฐานทั้ง 6 ข้อ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุมาก มีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย น้อยกว่ากรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุน้อย

จากการศึกษา พบว่า อายุที่ต่างกัน ไม่มีผลทำให้กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยต่างกันตามไปด้วย กล่าวคือ

1. มีกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล กระจายตัวกันไปในทุกช่วงอายุ ในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน(ตารางที่ 3)
2. กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ในช่วงอายุใด ต่างก็มีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยตั้งแต่ระดับปานกลางจนถึงมากเช่นเดียวกัน มีข้อน่าสังเกตว่า ไม่มีกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคนใด ที่มีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยอยู่ในระดับน้อยเลย (ตารางที่ 14)

สมมติฐานที่ 2 กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีการศึกษาสูงมีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยมากกว่ากรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการศึกษาน้อย

จากการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาที่ต่างกันไม่มีผลทำให้กรรมการ

บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยต่างกันตามไปด้วย กล่าวคือ

1. มีกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล กระจายตัวกันไปทุกระดับการศึกษา ในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน(ตารางที่ 4)

2. กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ในระดับการศึกษาใด ต่างก็มีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยตั้งแต่ระดับปานกลางจนถึงมากเช่นเดียวกัน มีข้อที่น่าสังเกตว่าไม่มีกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคนใด ที่มีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยอยู่ในระดับน้อยเลย(ตารางที่ 15)

สมมติฐานที่ 3 กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้มากมีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยมากกว่ากรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีรายได้น้อย

จากการศึกษา พบว่า ระดับรายได้ที่ต่างกัน ไม่มีผลทำให้กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยต่างกันตามไปด้วย กล่าวคือ

1. มีกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล กระจายตัวกันไปทุกระดับรายได้ ในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน(ตารางที่ 5)

2. กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคนไม่ว่าจะมีรายได้อยู่ในระดับใด ต่างก็มีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยตั้งแต่ระดับปานกลางจนถึงมากเช่นเดียวกัน มีข้อที่น่าสังเกตว่า ไม่มีกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคนใด ที่มีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยอยู่ในระดับน้อยเลย(ตารางที่ 16)

สมมติฐานที่ 4 กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมจำนวนมาก มีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยมากกว่ากรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมจำนวนน้อย

จากการศึกษา พบว่า ระดับการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมต่างกัน ไม่
มีผลทำให้กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีความรู้เกี่ยวกับประชา
ธิปไตยต่างกันตามไปด้วย กล่าวคือ

1. มีกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นสมาชิกกลุ่มทาง
สังคมกระจายตัวกันไปทุกระดับ ในปริมาณที่ใกล้เคียงกัน(ตารางที่ 6-7)
2. กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคน ไม่ว่าจะอยู่ใน
กลุ่มที่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมระดับใด ต่างก็มีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยตั้ง
แต่ระดับปานกลาง จนถึงมากเช่นเดียวกัน มีข้อที่น่าสังเกตว่า ไม่มีกรรมการ
บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคนใดมีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยอยู่ในระดับ
น้อยเลย(ตารางที่ 17)

สมมติฐานที่ 5 กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความรู้
เกี่ยวกับโครงสร้างและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลมาก มีความรู้เกี่ยว
กับประชาธิปไตยมากกว่ากรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความรู้
เกี่ยวกับโครงสร้างและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลน้อย

จากการศึกษา พบว่า ระดับความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างและหน้าที่ของ
องค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน ไม่มีผลทำให้กรรมการบริหารองค์การบริหาร
ส่วนตำบล มีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยต่างกันตามไปด้วย กล่าวคือ

1. กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคนมีความรู้เกี่ยวกับ
โครงสร้างและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตั้งแต่ระดับปานกลาง จนถึง
ระดับมากเท่านั้น และมีปริมาณที่ใกล้เคียงกัน ไม่ปรากฏว่า มีกรรมการบริหาร
องค์การบริหารส่วนตำบลคนใด มีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง และหน้าที่ขององค์
การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับน้อยเลย(ตารางที่8-9)
2. กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคนไม่ว่าจะมีความรู้
เกี่ยวกับโครงสร้างและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง

หรือระดับมาก ต่างก็มีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยตั้งแต่ระดับปานกลาง จนถึงมากเช่นเดียวกัน มีข้อที่น่าสังเกตว่า ไม่มีกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคนใด มีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยอยู่ในระดับน้อยเลย(ตารางที่ 18)

สมมติฐานที่ 6 กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีความเห็นด้วยกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมาก มีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย มากกว่ากรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความเห็นด้วยกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้อย

จากการศึกษา พบว่า ระดับความด้วยกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลต่างกัน ไม่มีผลทำให้กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยต่างกันตามไปด้วย กล่าวคือ

1. กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคน มีความเห็นด้วยกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตั้งแต่ระดับปานกลางจนถึงระดับมากเท่านั้น และมีปริมาณที่ใกล้เคียงกัน ไม่ปรากฏว่ามีกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคนใดมีความเห็นด้วยกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับน้อยเลย(ตารางที่ 10-11)

2. กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคน ไม่ว่าจะมีความเห็นด้วยกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในระดับปานกลาง หรือระดับมาก ต่างก็มีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยตั้งแต่ระดับปานกลาง จนถึงมากเช่นเดียวกัน มีข้อที่น่าสังเกตว่า ไม่มีกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลคนใด มีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยอยู่ในระดับน้อยเลย(ตารางที่ 19)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ แสดงให้เห็นว่า อายุ การศึกษา รายได้ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล และ ความเห็นด้วยกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วน

ตำบล ซึ่งเป็นตัวแปรต้นที่ใช้ในการศึกษา กับ ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยของ กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นตัวแปรตาม ต่างก็ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั้นย่อมแสดงว่า ผลการทดสอบไม่เป็นไปตาม สมมติฐานของการวิจัยทั้งหมด ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะ

1. กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ผ่านการศึกษาภาคบังคับมาแล้ว ซึ่งหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด มีการสอนเกี่ยวกับประชาธิปไตยกำหนดไว้ด้วย

2. ในเมื่อกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคน ต่างก็มีการศึกษามาแล้วทั้งสิ้น ดังนั้น แต่ละคนจึงมีโอกาที่จะศึกษาหาความรู้ในเรื่องที่ตนสนใจได้ง่ายขึ้น โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตย เป็นต้น

3. กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ เป็นสมาชิกกลุ่มสังคมมาแล้ว ดังนั้น อาจเคยผ่านการอบรมในเรื่องประชาธิปไตยตามหลักสูตรต่างๆ จากหน่วยงานราชการ ที่ดูแลรับผิดชอบการดำเนินงานของกลุ่มทางสังคมเหล่านั้น

4. กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอาจได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยมาจากสื่อมวลชนแขนงต่างๆ ที่เสนอบทความในเรื่องดังกล่าว อยู่เสมอเป็นประจำ

5. เป็นธรรมดาที่คนทุกคน จะต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่ตนสนใจ ก่อนที่จะเข้าไปทำในเรื่องนั้นๆ อย่างจริงจัง กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลก็เช่นเดียวกัน ก่อนที่จะสมัครรับเลือกตั้ง เข้ามาเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ก็น่าจะมีความสนใจในเรื่องที่ตนจะเข้ามาทำงานด้วยเช่นกัน ซึ่งเรื่องเหล่านี้ ได้แก่ กระแสการเรียกร้องความเป็นประชาธิปไตย กระแสการกระจายอำนาจเพื่อปกครองตนเอง เป็นต้น ดังนั้น ลักษณะงานที่ตนเองต้องการจะทำ จึงเอื้ออำนวยให้กลุ่มบุคคลเหล่านี้ ต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยมาบ้างไม่มากก็น้อย

ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับผลการศึกษานักวิจัยบางท่าน ในเรื่องต่างๆที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เช่น

- พูนศักดิ์ วาณิชวิเศษกุล(2533) ศึกษาเรื่อง การปกครองท้องถิ่น และพื้นฐานการพัฒนาประชาธิปไตย พบว่า อายุที่แตกต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของกรรมการสภาตำบลแต่อย่างใด

- แพทยา แก้วพวง(2523) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้านในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น พบว่า อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการหมู่บ้าน ในการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่น

- เจน รัตนพิเชษฐชัย(2538) ศึกษาเรื่อง ความรู้ของกรรมการสภาตำบลเกี่ยวกับประชาธิปไตย พบว่า อายุไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยของกรรมการสภาตำบล

- สมพงษ์ อนุยุทธพงศ์(2534) ศึกษาเรื่อง กรรมการสภาตำบลกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท พบว่า 1)อายุ 2)การศึกษา 3)รายได้ ไม่ทำให้ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทแตกต่างกัน

- ดนัย ปานนิตยกุล(2536) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พบว่า 1)อายุ 2)ระดับการศึกษา 3)รายได้ 4)การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ไม่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้ของคณะกรรมการสภาตำบล

- ปริญญา จรูญโรจน์,ม.ล.(2538) ศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองของคณะกรรมการสภาตำบล พบว่า อายุ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ไม่มีผลต่อระดับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

ส่วนที่ 3 ว่าด้วย ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1.1 กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ มีการศึกษาค่อนข้างสูง แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มจะเข้ามาบริหารงานในระดับท้องถิ่นมากขึ้น นอกจากนี้ ยังแสดงให้เห็นว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีแนวโน้มจะเลือกผู้ที่มีการศึกษาสูง เข้ามาเป็นตัวแทนของตนในการบริหารงานภายในท้องถิ่นด้วยเช่นกัน ดังนั้น หากผู้ใด มีความตั้งใจจะเข้ามาบริหารงานในระดับท้องถิ่นแล้ว ก็ควรจะพัฒนาตนเองในด้านการศึกษาให้สูงขึ้น เพื่อเป็นคุณสมบัติด้านหนึ่งที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะใช้ประกอบการพิจารณา

1.2 กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง จะต้องเคยมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มคนในท้องถิ่นมาแล้วตามสมควรและจะต้องมีผลงานเป็นที่ยอมรับของคนในท้องถิ่นด้วย ดังนั้น ผู้ที่สนใจจะเข้ามาทำหน้าที่บริหารงานในท้องถิ่น จึงมีความจำเป็นจะต้องเข้ามา เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคมบ้างตามสมควร

2. ข้อเสนอแนะในเชิงพัฒนา

2.1 ในการจัดการฝึกอบรมหรือให้ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย กับเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรของหน่วยงานหรือองค์กรใดๆ ก็ตาม หน่วยงานที่จัดการฝึกอบรมจำเป็นจะต้องทราบว่า กลุ่มเป้าหมายที่จะทำการฝึกอบรม มีความรู้ในเรื่องดังกล่าวมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดฝึกอบรมมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เข้ารับการอบรม และเป็นการประหยัดงบประมาณได้อีกทางหนึ่งด้วย

2.2 จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ากรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี ที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของการวิจัย มีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยอยู่ในระดับปานกลางจนถึงมาก หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำการวิจัยว่า กลุ่มบุคคลเหล่านี้ ได้นำความรู้ในเรื่องดังกล่าวไปปรับใช้กับการทำงานในองค์กรของตนหรือไม่แล้วก็น่าจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่นนั้นๆ มากยิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

3.1 เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะพื้นที่เดียวเท่านั้น หากได้มีการศึกษาในลักษณะเดียวกันในพื้นที่ภาคอื่นๆ ซึ่งมีสภาพเศรษฐกิจสังคม การเมือง ใกล้เคียงกับพื้นที่ที่ทำการศึกษานี้ด้วยแล้ว ย่อมจะทำให้ผลของการวิจัยมีความเที่ยงตรง แม่นยำ และหนักแน่นยิ่งขึ้น สามารถนำผลการวิจัยไปใช้กำหนดนโยบายในการเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ให้กับท้องถิ่นต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.2 เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ ประชากรที่ทำการศึกษาคือกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ได้รับการเลือกตั้งให้มาดำรงตำแหน่งใหม่ๆ และยังไม่ได้เข้าปฏิบัติหน้าที่ของตนตามตำแหน่งที่ได้รับ ดังนั้น หากในภายหน้าผู้วิจัยท่านอื่นๆ จะได้ทำการวิจัยเรื่องนี้ กับกลุ่มบุคคลดังกล่าว ภายหลังจากที่ได้เข้าทำหน้าที่ตามตำแหน่งที่ได้รับแล้วอีกครั้งหนึ่ง (เช่น ดำรงตำแหน่งมาแล้ว 2 ปี หรือครึ่งเทอม หรือก่อนที่จะครบวาระประมาณ 6 เดือน) ก็น่าจะเป็นผลดีต่อการศึกษาในเรื่องดังกล่าว และสามารถนำผลการวิจัยที่ได้รับไปเปรียบเทียบว่ากลุ่มเป้าหมายดังกล่าว มีการพัฒนาในเรื่องความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยขึ้นมากน้อยเพียงใดด้วย